

4766

100
100
100

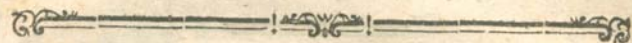
100

2000

ԿԱՏԵՈՏ
ՔՐԻՍՏՈՆԷԿԵՆ
ՍԼՐԴԵՊԵՏՈՒԹԻՒՆ.

Հարցմունքներով, և պատասխաններով
վա պիզտի տղոց:

2283 mb

Der
Kleine Katechismus
mit
Fragen und Antworten
für die
Kleinen Kinder.

Mit Kaiserl. Königl. allergnädigster Freyheit.

ՄԱՅԵՏ,
gedruckt bey die P. P. Armenier, Mechitaristen.

I 7 8 8.

Նախագիտել ԿարգՏոնքներ :

- Հց. **Ի**նչ է բրիստոնէական լուրդապետութիւնն :
- պի. Վրիստոնէական վարդապետութիւնը է սորվեց-
նելը զուղղափառ հաւատոյն ճշմարտութիւնները. նաև՝
Վրիստոնէական կաթփի հասարակօրէն ան թուղթը,
որին մէջ կու գտփի քրիստոնէական վարդապե-
տութիւնը :
- Հց. Վանի՞ գլխո՝ մէջ տաալ իո՝ ասոյ տա լո՝ ուղիք
զբրիստոնէական լուրդապետութիւնն :
- պի. Լինգ գլխու մէջ, և դէռ ասոնց քով մէկ քանի
հարկաւոր աւելցուցած հարցմունքնումը մէջ :

ԴԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ :

ՎԱՍՆ ՀԱՒԱՏՈՅ :

- Հց. **Ի**նչ է ուղղափառ բրիստոնէական հաւատք :
- պի. Վրիստոնէական ուղղափառ հաւատը է զան անը
ինչպէս խորդը ու ճշմարիտ ընգունելու և բունե-
լու. ինչ օր ան յայտնիլէ. ու քր եկեղեցին ա-
ռաջ կու տայ մեղիկ հաւատալու, թէ գրած ըլան
ան բաները, և թէ չիլան :

Հց.

352-2010

Einleitung.

Frag.

Was heißt Katechismus?

Ant.

Katechismus heißt der Unterricht in der christkatholischen Lehre; so heißt auch insgemein das Buch, in dem dieser Unterricht enthalten ist.

Frag.

In wie viel Hauptstücken wird die christkatholische Lehre in diesem Katechismus vorgetragen?

Ant.

Die christkatholische Lehre wird in diesem Katechismus in fünf Hauptstücken und einem Anhang vorgetragen.

Erstes Hauptstück.

Von dem Glauben.

Frag.

Was heißt christkatholisch glauben?

Ant.

Christkatholisch glauben heißt alles für wahr halten, was Gott geoffenbaret hat, und was die Kirche zu glauben vorstellt, es sey geschrieben oder nicht.

ՏԳ. Ի՞նչ պէտք է, որ մէկ հարգման, (որ նախ անձին պատ-
ղելու պիտո՞ւնէր իջելէ ճանչնալու), հարկաւորապէս
գիտնայ, ու հաստատայ, որ իրելիք է:

պիս. Ըմեն մէկ մարդը. որ նոր ուժէմ խելահաս է,
որ կարնայ փրկելու նայ, հարկաւորապէս պէտք
է, որ գիտնայ, ու հաստատայ: Խ. Ի՞նչ մէկ ան-
մըն է: Բ. Ի՞նչ աս անձը ինչպէս արդար դատա-
ւոր զաղէկները կի պաշխէ. և զխուժածները կի
պատժէ: Գ. Ի՞նչ աս անձը իրեն մէկ բնութեւ
մէջ ունի իրեք անձային անձն. հայր, որդի. և
հոգի սր: Դ. Ի՞նչ երկոստում անձային անձը մար-
դացիլէ. որ խաչին վերայ մէնէլով ազատէ զմեզ
ի գերութիւն ստեղծին, և հասցնու յաւիտենական
փրկութեան:

ՏԳ. Ի՞նչ ճշմարտութիւնէր պարս պիտոյ գործածե-
լու պարսի, որ գիտնայ ու հաստատայ մէկ ուղղա-
փառ յրիւստեան:

պիս. Օտար զվերոյ գրեալ զխաւոր ճշմարտութիւնները
պարտի ամեն մէկ ուղղափառ քրիստոնէն գիտնա-
լու ու հաստատու: Խ. Ի՞նչ մարդուն հոգին ան-
մահ է, այսինքն յաւիտենան չի մեռնի: Բ. Ի՞նչ
այ շնորհքը հարկաւոր է վասն գնտրվելու զհոգ-
ւոյ փրկութիւն. այնպէս որ առանց այ շնորհացը
չինք կարնայ անելու մագար մէկ գործքմը, որ
արժանի ըլայ յաւիտենական կենացը:

ՏԳ. Ի՞նչ է հրամայած, որ գիտնայ ամեն մէկ ուղղա-
փառ յրիւստեան:

պիս. Ըմեն մէկ ուղղափառ քրիստոնէին հրամայած է,
որ գիտնայ: Խ. Օտարելոցմէ թողած սր հաւա-
տոյ դաւանութիւն. այսինքն զհաւատամբը: Բ.
Օքնիմէ սորվեցուցած աղօթքը, ք զհայր մերը:
Գ. զՏասը պատուիրանքը այ. ու զհինգ պատ-
ուիրանքը եկեղեցւոյ: Դ. զօխոք խորհուրդը ե-
կեղեցւոյ: Ե. Օքրիստոնէական արդարութիւն:

Frag. Was muß der Mensch, wenn er zum Gebrauche der Vernunft kömmt, nothwendig wissen und glauben, um selig zu werden?

Ant. Jeder Mensch muß, wenn er zum Gebrauche der Vernunft kömmt, um selig zu werden, nothwendig wissen und glauben: 1) Daß ein Gott ist. 2) Daß Gott ein gerechter Richter ist, welcher das Gute belohnet, und das Böse bestraftet. 3) Daß drey göttliche Personen einer Wesenheit und Natur sind: der Vater, der Sohn, und der heilige Geist. 4) Daß die zweyte göttliche Person ist Mensch geworden, um uns durch den Tod am Kreuze zu erlösen, und ewig selig zu machen.

Frag. Welche Wahrheiten hat jeder Katholische Christ (nebst den obigen Grundlehren des christkatholischen Glaubens) noch zu wissen und zu glauben?

Ant. Jeder katholischer Christ hat (nebst den obigen Grundlehren des katholischen Glaubens) noch zu wissen und zu glauben: 1) Daß die Seele des Menschen unsterblich ist. 2) Daß die Gnade Gottes zur Seligkeit nothwendig ist, und daß der Mensch ohne die Gnade nichts verdienstliches zum ewigen Leben wirken könne.

Frag. Was ist jedem Katholischen Christen gebothen zu wissen?

Ant. Jedem katholischen Christen ist gebothen zu wissen: 1) Das apostolische Glaubensbekenntniß. 2) Das Gebet des Herrn. 3) Die zehen Gebothe Gottes, und die fünf Geboth der Kirche. 4) Die sieben heil. Sacramente. 5) Die christliche Gerechtigkeit.

Հց. Ի՞նչ խօսելով լսողած եւ անտախտիւն հասարակ
դասանումը, այսինքն հասարակութիւնը :

պի. Եւս հետեւեալ խօսքերովը : Հաւատամ 'ի մի
ած հայրն ամենակարօղ՝ յարարիչն երկնի եւ երկրի
Եւ 'ի յս .քս որդի նորա միածին անն մեր . Որ
յղացաւ 'ի հոգւոյն սրբոյ . ծնաւ 'ի մարիամայ
կուսէն . Չարչարեցաւ ընդ պոնտացւով պիղա-
տոսիւ , խաչեցաւ , մեռաւ , եւ թաղեցաւ . Եւ 'ի
գթոխս . յերրորդ աւուր յարեաւ 'ի մեռելոց :
Համբարձաւ յերկինս . նստի ընդ աջմէ ան հօր
ամենակարողի : Ուստի գալոց է դատել զկենդա-
նիս եւ զմեռեալս : Հաւատամ 'ի հոգին սուրբ .
'ի սբ կաթողիկէ եկեղեցին . 'ի հաղորդութիւն
սրբոց . 'ի թողութիւն մեղաց . 'ի յարութիւն
մարմնոց . Եւ 'ի կեանս յաւիտենականս . Ամէն :

Հց. Կա՞յ այլ շապ անք , քանց Դէլ Դայն անք :

պի. Չէ . այլ մէկ միայն անք մը կայ :

Հց. Ի՞նչ է անք :

պի. Ե՞ն է ինքը իրմէն , ամենակատարեալ էութիւն :

Հց. Կա՞ն ալ շապ անքային անքինք :

պի. Կան իրեք անքային անքինք :

Հց. Ի՞նչ ին անոնները առ իրեք անքային անքանք :

պի. Եւս զին անքային անքը կասկի հայր , երկուսումը
որդի . իրեքումը հոգի սբ :

Հց. Ընդհանր խանդանքին Դէլոմը առ իրեք անքային ան-
քինք :

պի. Եւ իրեք անքինքը կանվանվին մէկումը . Ամենա-
սբ երրորդութիւն :

- Frag.** Wie lautet das apostolische Glaubensbekenntniß?
- Ant.** Das apostolische Glaubensbekenntniß lautet also: Ich glaube an Gott den Vater, allmächtigen Schöpfer Himmels und der Erde; Und an Jesum Christum, seinen eingebornen Sohn, unsern Herrn; Der empfangen ist von dem heiligen Geiste, geboren aus Maria der Jungfrau; Gelitten unter Pontio Pilato, gekreuziget, gestorben, und begraben. Abgestiegen zu der Hölle, am dritten Tage wieder auferstanden von den Todten. Aufgefahren in den Himmel, sitzt zu der rechten Hand Gottes, des allmächtigen Vaters. Von dannen er kommen wird zu richten die Lebendigen und die Todten. Ich glaube an den heiligen Geist, Eine heilige allgemeine christliche Kirche, Gemeinschaft der Heiligen; Ablass der Sünden. Auferstehung des Fleisches; Und ein ewiges Leben, Amen.
- Frag.** Ist mehr als ein Gott?
- Ant.** Es ist nur ein Gott.
- Frag.** Was ist Gott?
- Ant.** Gott ist von sich selbst das allervollkommenste Wesen.
- Frag.** Sind mehr göttliche Personen?
- Ant.** Es sind drey göttliche Personen.
- Frag.** Wie heißen die drey göttlichen Personen?
- Ant.** Die erste göttliche Person heißt der Vater, die zweyte der Sohn, die dritte der heilige Geist.
- Frag.** Wie nennet man die drey göttlichen Personen zusammen?
- Ant.** Die drey göttlichen Personen zusammen nennet man die allerheiligste Dreyfaltigkeit.

Տց. Ինչով իմ գրասանի ուղարկած իրապոնին պատահանի
Երրորդ-Երկր:

պի. Կու գալանի սր խաչին նշանովը, երոր խաչ
Հանելով երեսը՝ ձան կուտայ զանապին անձինքը,
զամեն մէկը իրենց յատուկ անըններովը:

Տց. Ինչ պէտք օգնայ Բան իմ գրասանի ուղարկած իրապոնին
պատահանի սր խաչին նշանովը:

պի. Կի գալանի դէռ սր խաչին նշանովը, Թէ տէրն
մեր յս քս խաչին վերայ մեռնելով, փրկիլէ զմեզ
իրեն մահուամբը:

Տց. Ինչպէս Խաչի սր խաչին նշանը:

պի. Սր խաչին նշանը կարվի աղէկ ձեռքը, տանելով
զան նախ ճակտին մօտ, և ասելով, || Հանուն
Հօր. և անկից բերելով սրտին մօտ, ասելով, և
որդւոյ. իսկ ձախ ձեռքը մօտ, և անկից դէպ ի
աղէկ ձեռքը, ասելով, և հոգւոյն սր. Բան: ||

ԳԼ. Բ:

ՎԱՍՆ ՅՈՒՍՈՅ:

Տց. Ինչ է իրապոնեական յոյսը:

պի. Քրիստոնէական յոյսըն է մեծ նիւթով բոյելու
ած վէ զամեն բանը. ինչ օր ինքը մեղիկ խոստա
ցիլէ:

Տց. Ինչ է յաւանք միւս յածիլէ:

Frag. Wodurch bekennet der Katholische Christ die allerheiligste Dreyfaltigkeit?

Ant. Der katholische Christ bekennet die allerheiligste Dreyfaltigkeit durch das Zeichen des heiligen Kreuzes; da er bey dem Kreuzmachen jede dieser drey göttlichen Personen nennet.

Frag. Was bekennet der Katholische Christ noch mehr durch das Zeichen des heil. Kreuzes?

Ant. Der katholische Christ bekennet auch durch das Zeichen des heiligen Kreuzes, daß Jesus Christus, da er am Kreuze gestorben ist, uns durch seinen Tod erlöst hat.

Frag. Wie machet man das Kreuz?

Ant. Das Kreuz machet man mit der rechten Hand, indem man damit die Stirne, den Mund und die Brust bezeichnet; oder nur mit den Fingern der rechten Hand die Stirne, die Mitte der Brust, die linke hinauf, endlich die rechte Seite der Brust berühret, und sagt: Im Namen Gott des Vaters † und des Sohns † und des heiligen Geistes † Amen.

Zweytes Hauptstück.

Von der Hoffnung.

Frag. Was heißt christlich hoffen?

Ant. Christlich hoffen heißt von Gott zuversichtlich erwarten, was er uns versprochen hat.

Frag. Was hoffen wir von Gott?

պի. Կի յուսանք զյաւիտենական կեանքը . այսինքն
 զյաւիտենական էնէկուծիր . ու զամէն շնորհք-
 ները . որոնք պիտուական ին վասն գնտրվելու
 զաս էնէկուծիր :

Տգ. Ինչո՞ւ ին Բանեյնոն . զաս իրապոտեան յոյսը :

պի. Օգտ. քրիստոնէական յոյսը մանաւանդ աղօթքով
 կի բանեցնունք :

Տգ. Ինչո՞ւ մը իմանիլէ աղօթք :

պի. Աղօթքը կաննիլէ՝ զմիտքը ու զսիրտը այ մօտ
 վերցնելուն մէջ :

Տգ. Վարդապետն է խորքը աղօթք անելու :

պի. Պարտական է . զէ աղօթքը մեր ճշմարիտ հաւա-
 տոյն գլխաւոր պարտականութիւնուն մէջէն մէկն է :

Տգ. Սո՞ւ աղօթքիցի՝ զի՞նչ աղօթք անելու :

պի. Վի՛ն տերն մեր :

Տգ. Ինչո՞ւ աղօթքիցի՝ զի՞նչ ո՞ր աղօթք անելու :

պի. Սորվեցուցիլէ հայր մերով . որնոր կասվի նաև
 տերունական աղօթք :

Տգ. Ինչո՞ւ խօսեցիմք պէտք է անելու զայս հայր մեր :

պի. Այս խօսքերովը կասվի . Հայր մեր որ յերկինս
 ես , նք եղիցի անուն քո , եկեացէ արքայութիւն
 քո . եղիցին կամք քո որպէս յերկինս և յերկրի .
 զհաց մեր հանապազօրդ տուր մեզ այսօր . և թող
 մեզ զպարտիս մեր , որպէս և մէք թողումք մերոց
 պարտապանաց . և մի տանիր զմեզ 'ի փորձութի .
 այլ փրկեա՛ զմեզ 'ի չարէ . զի քո է արքայութի
 և զօրութիւն և փառք յաւիտեանս . Ամէն :

Տգ. Դե՛ռ ինչ օգնայ աղօթք հայր մերին հէտ ին փառ-
 քին ուղղաբար ուղղափառ իրապոտեան :

պի. Աղղափառ քրիստոնէքը հայր մերին հէտ կի մէկ-
 տեղցնուն առ հասարակ նաև զողջոյն քեզը :

Տգ. Ինչո՞ւ խափէ առ հրէշտայինն Ողջոյն ինչ :

պի. Կասվի այս կերպիւք : Ողջոյն քեզ Անբաւար ,
 Լի

Ant. Wir hoffen von Gott das ewige Leben, das ist: die ewige Seligkeit, und die Mittel solche zu erlangen.

Frag. Wodurch wird die christliche Hoffnung geübet?

Ant. Die christliche Hoffnung wird hauptsächlich durch das Gebet geübet.

Frag. Worinn bestehet das Gebet?

Ant. Das Gebet bestehet in der Erhebung des Geistes zu Gott.

Frag. Ist man schuldig zu beten?

Ant. Man ist schuldig zu beten; denn das Beten ist eine der vornehmsten Pflichten unserer Religion.

Frag. Wer hat uns beten gelehret?

Ant. Christus unser Herr hat uns beten gelehret.

Frag. Wodurch lehrte uns Christus beten?

Ant. Christus lehrte uns durch das Vater Unser beten, welches auch das Gebet des Herrn heißt.

Frag. Wie lautet das Vater Unser?

Ant. Das Vater Unser lautet also: Vater unser, der du bist im Himmel; geheiliget werde dein Name, zukomme uns dein Reich; dein Wille geschehe wie im Himmel, also auch auf Erden; gieb uns heut unser tägliches Brod; vergieb uns unsere Schulden, als auch wir vergeben unsern Schuldigern; und führe uns nicht in Versuchung; sondern erlöse uns von dem Uebel. Amen.

Frag. Was für ein Gebet verbinden Katholische Christen gemeiniglich mit dem Vater Unser?

Ant. Katholische Christen verbinden gemeiniglich mit dem Vater Unser den Englischen Gruß.

Frag. Wie lautet der englische Gruß?

Ant. Der englische Gruß lautet also: Begrüßet seyst du

լի շնորհօք, ար ընդ քեզ : () ԲՏՆԵԱՎ ԷՍ ՂՈՒ
'ի կանայս, և օրհնեալ է պտուղ որովայնի քո
յիսուս : Արբուհի Աստուած մայր ան, բարեխո-
սեան վասն մեր մեղսորացս այժմ, և 'ի ժամու
մահու մերոյ . Ամեն :

ԳԼ . Գ .

ՎԱՍՆ ՍԻՐՈՅ :

ՏԳ . Ի՞նչ է շրիստոնէական սէրը :

ՊԻ . Քրիստոնէական սէրը է զան ինչպէս անհուն
բարի յատուկ իրեն համար, ու զընկերը ան հմ
սիրելը . նաև ըստի ան համար զամեն բանը առ
նելը, ինչօր ինքը հրամայիլ է :

ՏԳ . Ի՞նչ է ընկերսիրութիւնը :

ՊԻ . Ընկերսիրութիւնը է աղէկ կամենալը ընկերին . և
անելը զան, ինչ օր իրեն սիրուն, ու շահաւետ
է . նաև մէկ քովի թողելու զան, ինչ օր իրեն
ատելի, ու վնասակար է :

ՏԳ . Ինչո՞ւ ինչ ցրտիւս հարգը զընկեր սէրը, ինչ ունի
ան, և ընկերին վերայ :

ՊԻ . Այն ցրտու զաս սէրը պահելով զտասը պատուի-
րանքը :

ՏԳ . Որո՞նք ինչ տաս պատու պատուիրանքը ան :

ՊԻ . Կարճառօտաբար ասոնք ինչ :

Թ . Հաւատալ 'ի մի ան :

Թ . Օնց անունը պարսպ տեղը չիշել :

Թ . Օտոն օրը ար պահել :

du Maria, voll der Gnaden, der Herr ist mit dir; du bist gebenedeyet unter den Weibern, und gebenedeyet ist die Frucht deines Leibes Jesus. Heilige Maria Mutter Gottes, bitt für uns arme Sünder, ist und in der Stunde unsers Absterbens. Amen.

Drittes Hauptstück.

Von der Liebe.

Frag. Was heißt christlich lieben?

Ant. Christlich lieben heißt Gott als das höchste Gut wegen seiner selbst, und den Nächsten wegen Gott lieben; wegen Gott alles gern thun, was er befohlen hat.

Frag. Was heißt den Nächsten lieben?

Ant. Den Nächsten lieben heißt: dem Nächsten wohlwollen, ihm das thun, was ihm angenehm und nützlich ist, alles unterlassen, was ihm unangenehm und nachtheilig ist.

Frag. Wie beweiset man die Liebe gegen Gott und den Nächsten?

Ant. Man beweiset die Liebe gegen Gott und den Nächsten, durch Haltung der zehn Gebote.

Frag. Welche sind die zehn Gebote Gottes?

Ant. Nach wesentlichem Inhalte sind es folgende:

1. Du sollst nur an einen Gott glauben.
2. Du sollst den Namen deines Gottes nicht eitel nennen.
3. Du sollst den Feiertag heiligen.

Գ. Օհարը ու զմարը պատուենլ, օր աշխարհիս
վերայ էրկան ու ենեկ ապրինք :

Է. Չըսպանենլ :

Ը. Չար ցանկութեան գործք չանել :

Թ. Չի գողնալ :

Ձ. Սուտ վկայութիւն չիտալ :

Ղ. Նկերին կնկանը չի ցանկանալ :

Ճ. Եւ ոչ բախլիլ ո՛ր և իցէ աղէկին ընկերինը :

Հց. Ի՞նչ կէ պարտաւորին իրենց մէջ այս պատը պարտաւորանքը ել :

պի. Եւաջին իրեք պատուիրանքը կի ցըցնուն զպարտականութիւնը, օր ունինք այ մօտ, և մէկալ օխտը պատուիրանքը կուտան առաջ զպարտականութիւնները. օր ունինք մեր ընկերին Հետ :

Հց. Ո՞րտե՛ս կէ Գրիէ առ պատը պարտաւորանքին կարծ ծոծը, ու Էրկենը :

պի. Օրուծը և Էրկենը առ տասը պատուիրանքինը կարծառօտ կու գըտվին ՚ի սիրոյ էրկու պատուիրանքին մէջ :

Հց. Ո՞րն է առաջէ պարտաւորանքը սիրոյ :

պի. Եւաջի պատուիրանքը սիրոյ է : ॥ Սիրեսցես զե՞ր անձ քո յամենայն սրտէ քումմէ, յամենայն զօրութէ քումմէ, և յամ մտաց քոց ॥ :

Հց. Ո՞րն է երկուստե՛ս պարտաւորանքը սիրոյ :

պի. Երկոսու՛մ պատուիրանքը սիրոյ է : ॥ Սիրեսցես զընկեր քո իբրև զանձն քո ॥ :

Հց. Ի՞նչպէ՛ս մէկիւրէ՛ն քն զառ ընկերութեան պարտաւորանքը :

պի. Հետեւեալ խօսքերովը մէկնիլ է քն զառ ընկերսիրութի պատուիրանքը : ॥ Ինչ օր կուզեք, օր անին ձեզիկ մարդիկը, նայ զան արեցէք գութալ մարդիբացը. զէ առ է վերջապէս ինչ ալ, օր օրէնքը ու մարգարէքը կի սորվեցնուն ॥ :

Հց.

4. Du sollst deinen Vater und Mutter ehren, auf daß du lange lebest, und es dir wohl gehe auf Erden.
5. Du sollst nicht tödten.
6. Du sollst nicht Unkeuschheit treiben.
7. Du sollst nicht stehlen.
8. Du sollst kein falsches Zeugniß geben wider deinen Nächsten.
9. Du sollst nicht begehren deines Nächsten Hausfrau.
10. Du sollst nicht begehren deines Nächsten Gut.

Frag. Was enthalten die zehn Gebote Gottes?

Ant. Die ersten drey Gebote enthalten die Pflichten gegen Gott. Die 7 andern die Pflichten gegen den Nächsten.

Frag. Wo findet man den Inhalt der zehn Gebote kurz beisammen?

Ant. Den Inhalt der zehn Gebote findet man kurz in den zwey Geboten der Liebe beisammen.

Frag. Welches ist das erste Gebot der Liebe?

Ant. Das erste Gebot der Liebe ist: „Du sollst Gott deinen Herrn lieben aus ganzem deinem Herzen, aus ganzer deiner Seele, aus deinem ganzen Gemüthe, und aus allen deinen Kräften.“

Frag. Welches ist das zweyte Gebot der Liebe?

Ant. Das zweyte Gebot der Liebe ist: „Du sollst deinen Nächsten lieben wie dich selbst.“

Frag. Wie erklärt Christus das Gebot der Liebe des Nächsten?

Ant. Christus erklärte das Gebot der Liebe des Nächsten mit folgenden Worten: „Thut den Menschen alles, was ihr wollet, daß sie euch thun sollen; denn das ist, was das Gesetz und die Propheten lehren.“

- Հց. Հապոյն ուղղափառ եմ եկեղեցին հրամայելն իմն :
 պն. Հրամայել :
 Հց. Վանի ին եկեղեցւոյ պատուիրանքն, պօթիս հաս-
 նաւորապէս պէտք է գիտնալու, ե պահելու :
 պն. Պատուիրանք եկեղեցւոյ են հինգ. ա. Օհրա-
 մայական տօները սբ պահելու : Բ. Արարիկն,
 ու տօն օրերը զսբ պատարագը ջերմեռանդաբար
 լսելու : Գ. Օհրամայած պատերը բռնելու :
 ինչպէս զքառասնօրեայ պատը. զշորից եղանա-
 կաց պատը. և այլ ուրիշ հրամայական պատեր.
 նաև ուրբաթ ու շաբաթ օրը միտ չուտելու :
 Դ. Խոստովանելու զմեղքերը գօնեայ տարին
 մէկ անգամմը օրինաւոր քահանային. և զատկա-
 կան օրերուն զսբ հաղորդութիւնը ընդունելու :
 Է. Երգիլած ժամանակնուն մէջ հարսնիք չա-
 նելու :
 Հց. Ի՞նչ է եմ պատարագը :
 պն. Սբ պատարագն է նոր օրինացը անարինս խուր-
 պանը, ան ու մշտնջենաւոր յիշատակը արուն-
 թաթախ խուրպընինը, զոր նոր քն նրն մեր խա-
 չին վն մեր համար երկնաւոր հօրը մատուցիլ է :
 Հց. Ինչպէս պարտ է զսբ պատարագը լսելու :
 պն. Օսբ պատարագն պարտ է լսելու լրման, չի
 թողելով մէջէն մագար մէկ նշանաւոր մասմը
 վասն դապրութե ու ծուլութե : Եւ բաւական
 չէ ասոր մօտ, օր մտրղը մարմնով միայն ներկայ
 գրաւի սբ պատարագին դիմաց : Եւլ պէտք է,
 օր ա. մտադրաբար : Բ. Պարկեշտաբար : Գ.
 ջերմեռանդաբար լսե զինքը :
 Հց. Ո՞չնի ին գլխաւոր հասելը եմ պատարագին :
 պն. Ղլխաւոր մասերը սբ պատարագին ին, սբ ա-
 ւետարանը, սրբազործութիւնը, ու ճաշակումն :

Frag. Hat die katholische Kirche auch Gebote gegeben?

Ant. Die katholische Kirche hat Gebote gegeben.

Frag. Wie viel sind Gebote der Kirche, welche man vorzüglich wissen und beobachten soll?

Ant. Gebote der Kirche, welche man vorzüglich wissen und beobachten soll, sind folgende fünf: 1) Du sollst die gebotenen Feiertage halten. 2) Du sollst die heilige Messe an Sonn- und Feiertagen mit gebührender Andacht hören. 3) Du sollst die gebotenen Fasttage halten, als: die vierzigstägige Fasten, die Quatemberzeiten und andere gebotene Fasttage; auch sollst du am Freytag und Samstag vom Fleischessen dich enthalten. 4) Du sollst deine Sünden dem verordneten Priester jährlich zum wenigsten einmal beichten, und um die österliche Zeit das hochwürdigste Sakrament des Altars empfangen. 5) Du sollst zu verbotenen Zeiten keine Hochzeit halten.

Frag. Was ist die heilige Messe?

Ant. Die heilige Messe ist das unblutige Opfer des neuen Testaments, das immerwährende Denkmal des blutigen Opfers, welches Jesus Christus am Kreuze vollbracht hat.

Frag. Wie soll man die heilige Messe hören?

Ant. Man soll die heilige Messe ganz hören, keinen beträchtlichen Theil derselben aus eigener Schuld versäumen; es ist nicht genug, nur gegenwärtig zu seyn da selbe gelesen wird, man muß sie (1. aufmerksam, (2. ehrerbietig, (3. andächtig hören.

Frag. Welche sind die vornehmsten Theile der h. Messe?

Ant. Die vornehmsten Theile der heiligen Messe sind: das Evangelium, Offertorium, die Wandlung, und die Kommunion.

Frag.

352-2010

- հ. Ի՞նչ պարպաւումն է գէտ մէկ չընթանի մարդոց
կերպին ու ասն օրը անելու :
- պ. Պարտական է քրիստոնէն դէռ մտադրութեամբ ու
սրտանց լսելու զքարոզը, որին մէջ առաջ կու
տըրվի այ կալածին :

ԳԼ . Դ :

ԱՄՈՒՆ ՍՐԲԱԶԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ .

- հ. Ի՞նչ է խորհուրդը :
- պ. Խորհուրդը է մէկ երեւելի նշանմբ աներեւոյթ
շնորհացը այ, զոր նոր քն արն մեր հաստատիւ
է վասն զմեզ արդարացնելու :
- հ. Վասն ին խորհուրդն էր . ու ի՞նչ անընէր ունին :
- պ. Խորհուրդները օխտնին . ու անընները ասոնք ին :
- ա . Սկստութի : բ . Գրոշմ : գ . Հաղորդութի :
դ . Լպաշխարութիւն : է . Սերջին օծումն :
զ . Վահանայութե կարգ : ե . Պսակ . կամ
Լմուսնութիւն :

ԳԼ . Ե :

ԱՄՈՒՆ ԲՐԻՍՏՕՆԷԱԿԱՆ ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ :

- հ. Ի՞նչ է չընթանիւմն արդարութիւնը :
- պ. Վրիստոնէական արդարութիւնը ա . փախչելու
չարէն . բ . ու գործելու զբարին :

Լ .

Frag. Was gehöret sonst noch zum Gottesdienste?

Ant. Die Predigt, das Anhören des Worts Gottes gehöret auch zum Gottesdienste.

Viertes Hauptstück.

Von den heiligen Sakramenten.

Frag. Was ist ein Sakrament?

Ant. Ein Sakrament ist ein sichtbares Zeichen der unsichtbaren Gnade, welches von Christo dem Herrn zu unserer Heiligung eingesetzt ist.

Frag. Wie viel sind Sakramente, und wie heißen sie?

Ant. Es sind sieben Sakramente, sie heißen:

- 1) Die Tauff.
- 2) Die Firmung.
- 3) Das Sakrament des Altars.
- 4) Die Buße.
- 5) Die letzte Delung.
- 6) Die Priesterweihe.
- 7) Die Ehe.

Fünftes Hauptstück.

Von der christlichen Gerechtigkeit.

Frag. Was ist die christliche Gerechtigkeit?

Ant. Die christliche Gerechtigkeit ist, daß man das Böse meide, und das Gute thue.

**Լ. աջին մասը քրիստոնէական արդարութե-
որ է փախչիլ 'ի չարէն :**

Հց. Ինչ^ն չար ու խռածած բանը :

**պի. Շ'չմարիտ չար ու խուժած բանը մէկ միայն
մեղքն է :**

Հց. Ինչ է հեղքը առհասարակ :

**պի. Սեղքը առհասարակ է կամաւոր կոտորելը կամ
կոխելը զայն պատուիրանքը :**

Հց. Վանի՞ն սոյ հեղքն է :

**պի. Իշրկու սոյ. այսինքն սկզբնական մեղք, ու ներ-
գործական :**

Հց. Ինչ է սկզբնական հեղքը :

**պի. Սկզբնական մեղքն է, զոր նոր աղամ 'ի դրախ-
տին, ու մինք աղամայ մէջ գործիլինք. զոր նոր
իրմէն ինչպէս յատուկ որդիք, ու դստրովք կի
ժառանգիլք :**

Հց. Ինչ է ներգործական հեղքը :

**պի. Ներգործական մեղքն է, զոր նոր մեղաւորը կա-
մօք կանէ՝ ոտից տակ առնելով զայն պատուիրանքը :**

Հց. Վանի՞ն իերպէն իարմէն առ ներգործական հեղքը :

**պի. Ըս ներգործական մեղքը կարմի. ա. Շաղըշով :
Բ. Խօսքով : Գ. Վործքով : Դ. Չանելով
զան, ինչ օր անելու պարտական է,**

**Հց. Ինչ զանազանութիւնն է սոյ առ ներգործական հեղ-
քերուն հեղ :**

**պի. Ներգործական մեղքերուն մէջ զանազանութիւնը
աս է. օր դասմօնք ծանրը, այսինքն մահացու
մեղքեր ին. ու դասմօնք թեթեւ. քննելի :**

Հց. Ինչ է մահացու հեղքը :

**պի. Մահացու մեղքն է՝ զայն պատուիրանքը ծանրը
բանի մէջ ոտից տակ առնելը :**

Հց.

Erster Theil der christlichen Gerechtigkeit. Meide das Böse.

Frag. Was ist das Böse?

Ant. Das wahre und einzige Böse oder Uibel, ist die Sünde.

Frag. Was ist die Sünde überhaupt?

Ant. Die Sünde überhaupt ist eine freywillige Uibertretung des göttlichen Gesetzes.

Frag. Wie vielerley ist die Sünde?

Ant. Die Sünde ist zweyerley: 1) die Erbsünde, und 2) die wirkliche Sünde.

Frag. Was ist die Erbsünde?

Ant. Die Erbsünde ist jene Sünde, welche Adam im Paradeise, und wir in Adam begangen, und die wir von ihm ererbet haben.

Frag. Was ist die wirkliche Sünde?

Ant. Die wirkliche Sünde ist eine Uibertretung des göttlichen Gesetzes, welche der Sünder selbst freywillig begeheth.

Frag. Wie wird die wirkliche, oder persönliche Sünde begangen?

Ant. Die wirkliche oder persönliche Sünde wird begangen mit Gedanken, Worten und Werken, oder Unterlassung dessen, was man zu thun schuldig ist.

Frag. Was ist für ein Unterschied unter den wirklichen Sünden?

Ant. Der Unterschied unter den wirklichen Sünden ist dieser: manche Sünden sind schwere oder Todssünden, andere aber geringe oder läßliche Sünden.

Frag. Was ist die Todssünde?

Ant. Die Todssünde ist eine schwere Uibertretung des göttlichen Gesetzes.

Տգ. Ինչ զէն իո՞ւ Բէրէ Խաչապու Տեղէն:

պի. Սահացու մեղքը կի զրկէ զՏոգին իրեն Տոգեոր կեանքէն, այսինքն այ սրբարար շնորքէն. ու կանէ զմարդը թշնամի այ, ու յաւիտենական մահո՛ւն արժանի:

Տգ. Ինչ է նէրէն Տեղէն:

պի. Կերելի մեղքը է թէթե քանի մէջ կոտորելը զայ պատուիրանքը:

Տգ. Որո՞նքն զանապան սոյէրը նէրգործական Տեղէն-բանը:

պի. Կերգործական մեղքերուն զանազան սոյէրը ին. Թ. Օխտը գլխաւոր մեղքերը: Բ. Սեց ընդէմ Տոգուն նրյ մեղքերը: Գ. Չորս երկինքը կան-չօղ մեղքերը: Դ. ինը օտար մեղքերը:

Տգ. Որո՞նք ին օխտը գլխաւոր Տեղէնը:

պի. Օխտը գլխաւոր մեղքերը ասոնք ին. Թ. Հպարտութի: Բ. Եգահութի: Գ. Չար ցանկութի: Դ. Բախլութի: Ե. Ուտելլի և խմելլի մէջ անկարգութի: Զ. Բարկութի: Է. Նուլութի:

Տգ. Որո՞նք ին ան վեց գլխաւոր Տեղէնը ընդէմ հոգուն նէյ:

պի. Սեց գլխաւոր մեղքերը ընդէմ Տոգուն նրյ ին. Թ. Սեղք անելու՝ ինչի թէ ան ողորմած է: Բ. Յուսահատվելու այ շնորհացը վերայ: Գ. Ճանչեցած քրիստոնէական ճշմարտութեանը ընդէմ կաննելու: Դ. Ինկերին Տոգեոր աղէկին վերայ մշխուլվելու, ու անոր համար երեն բախլելու: Ե. Օբարի Տոգեոր խրատները քարացեալ որտով եւ պ չի դնելու: Զ. Ընապաշխարութե մէջ չարապէս մնալու: Էյս մեղքերը իժով գիժար, կիժ ամենեկին օչ աստէնը, օչ անտէնը պօշ կարվին:

Տգ. Որո՞նքն ան չորս երկինքը խնչօղ Տեղէնը:

պի. Չորս երկինքը կանչօղ մեղքերը ասոնք ին.

Frag. Was schadet die Todsünde?

Ant. Durch die Todsünde wird die Seele des geistlichen Lebens, das ist: der seligmachenden Gnade Gottes beraubet; der Mensch wird ein Feind Gottes und des ewigen Todes schuldig.

Frag. Was nennet man läßliche Sünden?

Ant. Läßliche Sünden nennet man geringe Uibertretungen des göttlichen Gesetzes.

Frag. Welche sind die verschiedenen Gattungen der wirklichen Sünden?

Ant. Die verschiedenen Gattungen der wirklichen Sünden sind: 1) Die sieben Hauptsünden. 2) Die sechs Sünden in den h. Geist. 3) Die vier himelschreyenden Sünden. 4) Die neun fremde Sünden.

Frag. Welche sind die sieben Hauptsünden?

Ant. Folgende sind die sieben Hauptsünden: 1) Hofart. 2) Geiz. 3) Unkeuschheit. 4) Neid. 5) Fraß und Füllerey. 6) Zorn. 7) Trägheit.

Frag. Welche sind die sechs Sünden in den heiligen Geist?

Ant. Die sechs Sünden in den h. Geist sind: 1) Vermessenlich auf Gottes Barmherzigkeit sündigen. 2) An Gottes Gnade verzweifeln. 3) Der erkanneten christlichen Wahrheit widerstreben. 4) Seinem Nächsten die göttliche Gnade mißgönnen, und ihn darum beneiden. 5) Wider heilsame Ermahnungen ein verstocktes Herz haben. 6) In der Unbußfertigkeit vorsätzlich verharren. Diese Sünden werden schwer, oder gar nicht, weder in diesem, noch in dem andern Leben nachgelassen.

Frag. Welche sind die vier himelschreyenden Sünden?

Ant. Die vier himelschreyenden Sünden sind:

Ք. Կամաւոր մարդասպանութի : Բ. Սողոմէա-
կան մեղք : Գ. Լ՛ղքատաց, որբոց, ու որբովա-
րի կնտոց անարդար զրկումն : Դ. Օբանոճոր-
տաց, ու զփէշաքարնու վարձը՝ այսինքն հախը
բռնելու, ու չի տալու :

Հց. Որո՞նք ին ան ինչ օտարին մեղէիք :

պէ. Ինչ օտարին մեղքերը ին : Կ. Օզկան խրատե-
լու, օր մեղք անէ : Բ. ()զկային ապրսպրէլու,
օր մեղք անէ : Գ. ()զկային մեղացը տեղ տա-
լու : Դ. Օզկան մեղաց մէջ քաշելու : Ե. Սեղաց համար զօզկան գովելու : Զ. ()զկային
մեղք անելուն ժամանակը սուս կէնալու : Է. Օմեղքը չի պատժելու : Ը. ()զկային մեղացը
մասնակից ըլալու : Թ. Օզկային մեղքը ջատա-
գովելու :

**Լրկոսութ՝ մասը քրիստոնէական արդարու-
թե՛ր, որ նոր է գործելու զբարին :**

Հց. Ինչ է Բարին :

պէ. Բարին է ան բանը, որ նոր է այ պատուիրանա-
ցը գորայ :

Հց. Ինչ է այ պատուիրանացը գորայ :

պէ. Լ՛յ պատուիրանացը գորայ ին առաքինութիքը,
ու բարի գործքերը :

Հց. Վանի՞ սօյ ին առաքինութիւնը, զարոնք քրիստո-
նէն պարտի Բանիցնելու :

պէ. Հատ սօյ առաքինութիւններ կան, որոնցմով պար-
տի մէկ քրիստոնէմը ապրելու. ինչպէս՝ անձաբա-
նական ու բարոյական առաքինութիւնները :

Հց. Ինչ ին անձաբանական առաքինութիւնը :

պէ. Լ՛ծարանական առաքինութիւնները անոնքն, որոնց
անմիջապէս շարժօղ պատճառը ինքը մէնը ան է :

Հց.

1) Vorsehlicher Todschat. 2) Die stumme ober sodomitische Sünde. 3) Die Unterdrückung der Armen, Wittwen und Waisen. 4. Wenn man den verdienten Lohn den Arbeitern und Tagelöhnern vorenthält und entziehet.

Frag. Welche sind die neun fremden Sünden?

Ant. Die neun fremden Sünden sind: 1) Zur Sünde rathen. 2) Andere heißen sündigen. 3) In anderer Sünden einwilligen. 4) Andere zur Sünde reizen. 5) Anderer Sünden loben. 6) Zur Sünde stillschweigen. 7) Die Sünden nicht straffen. 8) An denselben theilnehmen. 9) Dieselben vertheidigen.

Zweiter Theil der chrisflichen Gerechtigfeit. Thu das Gute.

Frag. Was ist das Gute?

Ant. Das Gute ist, was dem göttlichen Geseze gemäß ist.

Frag. Was ist dem göttlichen Geseze gemäß?

Ant. Dem göttlichen Geseze sind die Tugenden und gute Werke gemäß.

Frag. Gibt es mehrere Gattungen der Tugenden, welche der Christ ausüben soll?

Ant. Es gibt mehrere Gattungen der Tugenden welche der Christ ausüben soll; es gibt göttliche und sittliche Tugenden.

Frag. Was sind göttliche Tugenden?

Ant. Göttliche Tugenden sind jene, welche Gott zum unmittelbaren Bewegungsgrunde haben.

Տց. Որո՞նք ինչ ասածաբանական առաքինութիւնները:

դի. Եւ անաբանական առաքինութիւնները իրեք ինչ.
 Ի՞նչ Հաւատ. Յոյս. և Սէր:

Տց. Պարտական է՝ հարդը զաս իրեք անաբանական առաքինութիւնները բանեցնելու:

դի. Պարտական է:

Տց. Եւ ի՞նչ պարտական է հարդը բանեցնելու զաս իրեք անաբանական առաքինութիւնները:

դի. Սեղաց տակ պարտական է մարդը զաս իրեք անաբանական առաքինութիւնները բանեցնելու. աս. Եւ որոք խելահաս կի դառնայ: Է. Սերտ սերտ իրեն կենացը մէջ: Է. Եւ որ աս առաքինութեանցը մէկնիւորին ընդդէմ ծանրը փորձութեց մէջ կու գտի: Է. Եւ որ կենաց վտանգի մէջ. կամ մահաբեր հիւննաութիւն մէջ է:

Տց. Ինչ իրաւունք իւր հարդը զհաւատը բանեցնելու:

դի. Հետեւեալ կերպիւր կ'այ մարդը զհաւատը բանեցնելու.

Եւ կի հաւատամ, թէ մէկ միայն ճշմարիտ անձ է. և իրեք անձն ունի. հայր որդի, ու հոգի սբ: Ու թէ աս անձը յոչնչէ ստեղծիլէ զաշխարհս, ու զամէն բանը կի պահէ, ու կի կառավարէ. նաև ինքը զստեղծները կի պաշտօնէ, ու զստեղծները կի պատժէ: Ահ հաւատամ, թէ այ որդին մարդ էղիլէ քի զմեզ փրկելու համար: Ու թէ հոգին սբ զմեզ իրեն շնորքովը կի օրբացնու: Ահ հաւատամ, ու կի դաւանիմ զամէն բանը, ինչ որ յս քի սորվեցուցիլէ. և իրեն սբ առաքեալքը քարոզիլին, ու զոր նոր հոգեական սբ եկեղեցին առաջ կու տայ մեզիկ հաւատալու. Հասօնք ամենովը կու հաւատամ, զէ ամ ինչպէս յախտնաւ կան, ու անառտ ճշմարտութի մէնը յայտնիլէ: Ո՛վ անձ իմ աւելցու զիմ հաւատը:

Տց.

Frag. Welche sind die göttlichen Tugenden?

Ant. Glauben, Hoffnung, und Liebe sind drey göttliche Tugenden.

Frag. Ist der Mensch schuldig sich in den drey göttlichen Tugenden zu üben?

Ant. Der Mensch ist schuldig sich in den drey göttlichen Tugenden zu üben.

Frag. Wan ist der Mensch besonders schuldig sich in den drey göttlichen Tugenden zu üben?

Ant. Der Mensch ist schuldig unter einer Sünde sich in den drey göttlichen Tugenden zu üben: 1) Sobald er zum Gebrauche seines Verstandes kömmt. 2) Desters in seinem Leben. 3) Zur Zeit einer heftigen Versuchung. 4) In Lebensgefahr, und auf dem Todtbette.

Frag. Wie kann man den Glauben erwecken?

Ant. Man kann den Glauben folgendermassen erwecken:

Ich glaube an den wahren dreheimigen Gott: Vater, Sohn, und heiligen Geist, der alles erschaffen hat, der alles erhält, und regieret; der das Gute belohnet, und das Böse bestraffet. Ich glaube daß der Sohn Gottes Mensch geworden ist, um uns zu erlösen, und daß der heilige Geist durch seine Gnaden uns heilige. Ich glaube, und bekenne alles, was Jesus Christus gelehret hat, was die Apostel geprediget haben, und was die heilige römisch = katholische Kirche uns zu glauben vorstellet. Dieses alles glaube ich, weil es Gott, die ewige, und unfehlbare Wahrheit geoffenbaret hat. O Gott vermehre meinen Glauben.

Տգ. Ինչ Եւրոպէն իւր խաբարը զնոյսը Բանկեյնէլու :
 պի. Հետեւեալ կերպիւնք :

Եւս կի յուսամ, ու կի նիաթվիմ զքու անհուն բարութենը վերայ, ո՞վ ստեղծող իմ. թէ վն արդեանցը զքու միածին որդունը յնի քնի պիտաս ինծիկ ճշմարիտ ցաւ, ու զղջում, ու պօշ պանիս զբոլոր մեղքերս : Այի յուսամ, թէ պիտաս շնորհք գնալիւ լու զերկնից արքայութիւն. ուրախ զքեզ տեսնելով երեսէ երես հօն զմայլիմ : Օչս ամինեօվը կի յուսամ զքու մօտէն. զէ դուն ինչպէս գթած, ամենակարօղ, ու հաւատարիմ խոստացիլիս՝ զասօնք տալու մեղիկ :

Տգ. Ինչ Եւրոպէն իւր խաբարը զնոյսը Բանկեյնէլու :
 պի. Հետեւեալ կերպիւնք :

Եւ իմ, կի սիրիմ զքեզ բոլոր սրտէս, ՚ի վեր քան զամէն բանը. զէ դուն անհուն, ու անչափ բարի ըլլալով, ամէն սիրոյ արժանի իս : Բըռնցնու զաս սիրոյդ կրակը հոգու մէջ ալալ ու ալալ զօր : Ա՞վ ան իմ, սրտանց կու ցաւիմ, օր զքեզ զիմ անհուն բաւ, ըին, զիմ ստեղծողը, ու փրկիչը բարկացուցիլիմ : Այի զղջամ, օր մեղք անելով վշտացուցիլիմ զքեզ իմ սիրելի հայրս՝ ամենակարօղ բարերարս, ու զարդար դատաւորս. հաստատ առաջադրութի ունիմ այսուհետեւ փախչելու ամէն մեղքէ, ու պատճառնու մեղաց, նաեւ արած մեղքերուս վերայ հանապաղ ցաւելու. ու զմեղաց չարութիւնը սերտ սերտ մտածելու. օչ ալալ զքու կամացը ընդդէմ իբմը անելու : Ինչդունէ զիս ալիկ զքու սիրելի որդիբացդ կարգը, ու տուր ինծիկ շնորհք՝ կատարելու գործքով զաս առաջադրութիս :

Տգ. Ինչ ին Բարդուխան առաքինութիւնները :

պի. Բարդուխան առաքինութիւնները անոնք ին, որոնց մով մարդը զիրեն վարքը այնպէս կի կարգաւորէ, օր նոյ հաճոյ ու սիրելի ըլլայ :

Frag. Wie kann man die Hoffnung erwecken?

Ant. Man kann die Hoffnung auf folgende Art erwecken:

Ich hoffe, und vertraue auf deine unendliche Güte, o Gott! daß du mir durch die Verdienste deines eingebornen Sohns Jesu Christi die Erläutnis, wahre Reue, und Verzeihung meiner Sünden geben wirst. Ich hoffe von dir alle Mittel zur ewigen Seligkeit, wie auch die Gnade solche zu erlangen, und dich von Angesicht zu Angesicht zu sehen. Ich hoffe dieses alles von dir, weil du barmherzig, allmächtig, und getreu bist in deinem Versprechen. O Gott stärke meine Hoffnung.

Frag. Wie kann man die Liebe erwecken?

Ant. Die Liebe kann man auf diese Weise erwecken:

Mein Gott! ich liebe dich aus ganzem Herzen über alles, weil du das höchste Gut, weil du unendlich vollkommen, gegen mich und alle Geschöpfe, höchst gütig, und aller Liebe würdig bist. Entzünde o Gott! in mir je mehr und mehr die Liebe. O mein Gott! es ist mir von Herzen leyd, daß ich dich mein höchstes Gut, meinen Schöpfer, und Heiligmacher erzürnet habe; es schmerzet mich, daß ich gesündigt, daß ich dich meinen besten Vater, meinen allmächtigen Herrn, und strengsten Richter beleidiget habe. Ich nehme mir ernstlich vor, alle Sünden samt allen bösen Gelegenheiten zu meiden, das vergangene mehr und mehr zu bereuen, die Bosheit der Sünde öfter zu betrachten, und nimmermehr gegen deinen heiligsten Willen zu handeln; nimm mich wieder zu deinem Kinde auf, und gieb mir die Gnade zur Erfüllung dieses meines Vorsatzes.

Frag. Was sind sittliche Tugenden?

Ant. Sittliche Tugenden sind jene, dadurch die Sitten des Christen so eingerichtet werden, daß sie Gott gefällig sind.

Frag.

- ՏԳ. Ըն Քարոյալան աստուծոյն լինելու մէջէն. որոնք ին
տան գլխաւոր աստուծոյն լինելու, զորոնք պարտե
ք ինքնապահելն Քառանկոյնէն :
- պի. Ինքնապահան աստուծոյն լինելու մէջէն գլխաւոր աս
տուծոյն լինելու աս չորսն ին : Թ. Ինքնապահելու : Գ. Ինքնապահելու : Դ. Ինքնապահելու :
- ՏԳ. Որ աստուծոյն լինելու ընդէն ու հաւատալ ին գլխա
ւոր մէջէն :
- պի. Ինքնապահելու հաւատալ ընդէն է : Ընա
տաճան լինելու աստուծոյն, այսինքն ըսկրոյն
տուծոյն ընդէն է. Աստուծոյն անմաք
րուծեան. Սէրը բախլուծեան. Հաւատալուծիւ
ալիւք ու անկարգ ուտելիքն ու խմելիքն :
Համբերուծիւ սրտոտուծեան : Տրուարուծիւ
հոգեւոր բանին մէջ դասարուծեան ընդէն է :
- ՏԳ. Դիւ աստուծոյն ինքն ինքն պարտեք ինքնապահելու աս
տուծոյն լինելու :
- պի. Վրիտանէական արդարութեանը դէռ կի պատ
կանին ան գործքերը. զորոնք քն արն մեր մաս
նաւորապէս յանձն արիւ է :
- ՏԳ. Որոնք ինքն գործքերը :
- պի. Օրա ալ վար գործ գործքերը քն արն մեր մէջիկ
մասնաւորապէս յանձն արիւ է. Թ. Ինքնապահելու
նախ զարքայութիւն ար, ու զիրեն արդարութիւն :
Գ. Որանալու վով զիրեն յատուկ կամքը : Դ. Որ
զիրեն խաչը տանելու. Ե. Վրի օրինակ
նուն հետեւելու. Զ. Հեղ ու խոնարհ ըլալու.
Է. Օթնամին սիրելու. Նաքա՝ որոնք զմեզ կա
տին, աղէկ անելու. ու աղօթք անելու նաքա
համար, որոնք զմեզ կաղօթին, ու կի հաւածին :
- ՏԳ. Ընալ տիւն ինքն ինքն պարտեք աստուծոյն լինելու աս
տուծոյն լինելու :

Frag. Welche sind unter den sittlichen Tugenden, die ein Christ ausüben muß, die Haupttugenden?

Ant. Unter den sittlichen Tugenden, welche ein Christ ausüben muß, sind vier Haupttugenden: 1) Die Klugheit. 2) Die Mäßigkeit. 3) Die Gerechtigkeit. 4) Die Starkmüthigkeit.

Frag. Welche Tugenden sind den Hauptsünden entgegen gesetzt?

Ant. Die Demuth ist der Hoffart entgegen gesetzt; die Freygebigkeit dem Geize; die Keuschheit der Unkeuschheit; die Liebe dem Neide; die Mäßigkeit dem Trasse und der Fällerey; die Geduld dem Zorn; der Eifer im Guten der Trägheit.

Frag. Was gehöret noch mehr zu der christlichen Gerechtigkeit?

Ant. Zur christlichen Gerechtigkeit gehören noch die Pflichten, welche Jesus Christus besonders anbefohlen hat.

Frag. Welche sind die Pflichten, die Jesus Christus besonders anbefohlen hat?

Ant. Die Pflichten welche Jesus Christus besonders anbefohlen hat, sind folgende: 1) Zuworderst das Reich Gottes und seine Gerechtigkeit suchen. 2) Sich selbst verläugnen. 3) Sein Kreuz tragen. 4) Christo nachfolgen. 5) Sanftmüthig und demüthig seyn. 6) Die Feinde lieben, denen wohl thun, die uns hassen; für die beten, welche uns beleidigen und verfolgen.

Frag. Was gehöret noch mehr zur christlichen Gerechtigkeit?

Frag.

պի. Եւ քրիստոնէական արդարութիւնը դէռ կի բռնըվին ան երեւելի առաքինութիւնները, որոնք քննարկ մեր սորվեցուցիլ է դարուն վերայ, ու որոնց սեպը մարդիբացը ենէկ տըվիլէ. և ասոնք ինչ Թ. Ինէկ հոգւով աղքատնուն, զէ նացանէ արքայութիւնը: Թ. Ինէկ հեղոց ու քաղցրը սրտովնուն, զէ նաքա պի ժառանգին զգէր ու պարարտ գէտինը արքայութենը: Թ. Ինէկ նացա, որոնք օր մշխուլ ին. ու կի սըգան հոգեորայէս, զէ նաքա պի մխիթարվին: Թ. Ինէկ նացա, որոնք արդարութիւնը էտեանց քաղցած ու ծարաւ ին, զէ նաքա պի կիշտանան: Ե. Ինէկ ողորմած ու գթած մարդիբացը, զէ նաքա անվէ ողորմութի պի գնարվին: Զ. Ինէկ նացա, որոնք օր նք ու մարուր սրտով ին, զէ այնպէսները պի տէսնուն զայ երեսը: Է. Ինէկ խաղաղութի աշողնուն, զէ նաքա այ որդիք պի յիշվին: Ը. Ինէկ նացա, որոնք օր արդարութե համար հալածանք կու քաշին, զէ նացաննէ երկնից արքայութիւնը:

հց. Ինչ է Բարեգործութիւնը:

պի. Վերիստոնէին բարեգործութիւնը է ան ամ գործքը. որով այ սիրելի կի դառնայ, ու վով օր զան կանէ նայ, իրեն մերդում ու արդիւնք կի գնարվի:

հց. Որոնք ին գլխաւոր Բարեգործութիւնները:

պի. Գլխաւոր բարեգործութիւնները ին. Լղթք անելու, պաս ուտելու, և ողորմութի տալու:

հց. Որոնք ին Երեսմասնոր սղորմութի գործերը:

պի. Ետոնք ին. Թ. զքաղցածները ուտեցնելու: Թ. զծարաւները խմբնելու: Թ. Օտընուն խօնախտալու: Թ. Օմերկիկները հագցնելու: Է. Օհիւնները այց առնելու: Զ. Օփակածները ազատելու: Է. Օմեռածները թաղելու:

Ant. Zu der christlichen Gerechtigkeit gehören auch jena-
acht vortrefflichen Tugenden, welche Christus der
Herr auf dem Berge gelehret, und wegen wel-
chen er den Menschen selig gesprochen hat; fol-
gende sind es: 1) Selig sind die Armen im
Geiste, denn ihrer ist das Himmelreich. 2) Se-
lig sind die Sanftmüthigen, denn sie werden das
Erdreich besitzen. 3) Selig sind, die da trauern
und klagen, denn sie werden getröstet werden.
4) Selig sind, die da hungert und dürstet nach
der Gerechtigkeit, denn sie werden gesättiget wer-
den. 5) Selig sind die Barmherzigen, denn sie
werden Barmherzigkeit erlangen. 6) Selig sind,
die eines reinen Herzens sind, denn sie werden
Gott anschauen. 7) Selig sind die Friedfertigen,
denn sie werden Kinder Gottes genennet werden.
8) Selig sind, die da Verfolgung leiden, um der
Gerechtigkeit willen, denn ihrer ist das Himmelreich.

Frag. Was sind gute Werke eines Christen?

Ant. Gute Werke eines Christen sind Handlungen, wel-
che Gott wohlgefällig, und für den Christen der
sie ausübet, verdienstlich sind.

Frag. Welche sind die vornehmsten guten Werke?

Ant. Die vornehmsten guten Werke sind: Beten, Fa-
sten, Almosen geben.

Frag. Welche sind die leiblichen Werke der Barmher-
zigkeit?

Ant. Die leiblichen Werke der Barmherzigkeit sind fol-
gende sieben: 1) Die Hungerigen speisen. 2) Die
Durstigen tränken. 3) Die Fremden beherbergen.
4) Die Nackenden bekleiden. 5) Die Kranken be-
suchen. 6) Die Gefangenen erlösen. 7) Die Tod-
ten begraben.

հց. Որո՞նք ինչ հոգեւոր սղարմուլէ՛ք գործելոք :
 պի. Աստուծոյն . Թ. Օմեղաւորը գէշ բռնելու : Բ.
 Օտգէտը սորվեցնելու : Գ. Լորկումօրին աղէկ
 խրատ տալու : Դ. Օմշխուլը միտիծարելու : Ե.
 Քէզիկ զինն բերողին համբերելու : Զ. Օքեզ
 աղբողին սիրով պօշ անելու : Է. Կենդանեաց
 ու մեռելաց համար զանօ խնդրելու :

հց. Որո՞նք ինչ աւելաբարանախան խրատելոք :
 պի. Աւետարանի մէջի խրատները իրեք ին : Թ. Կա-
 մաւոր աղքատութիւն : Բ. Սշտնջնաւոր մար-
 քութիւն : Գ. Սնացական հնազանդութի իրեն
 հոգւոր մեծաւորացը :

**Ավելցուցած կարճ հարցմունքներ վասն չորս
 ետքի բաներուն ամէն մէկ մարդունը :**

հց. Որո՞նք ինչ չորս ետքի բաները ամէն մէկ հարցումնը :
 պի. Աստուծոյն : Թ. Սահր : Բ. Ղատաստանը :
 Գ. Գժոխքը : Դ. Լորկնից արքայութիւնը :

հց. Ինչ է հահր :
 պի. Սահր է բաժնրվելը հոգուն իրեն մարմնունմէ :
 հց. Պէտք է . օր ամէն հարց մեանի :
 պի. Պէտք է , օր ամէն մարդ մէնի :
 հց. Ինչ պատճառաւ համար , պէտք է . օր ամէն հարց
 մեանի :
 պի. Պատճառը , օր ամէն մարդ մէնի ան մեղքն է ,
 զոր նոր աղամ դրախտին մէջ արիւ է : Օէ թէ
 օր աղամ մեղք չի դործած ըլար , նա մինք չէ
 միայն հոգւով այլ մարմնով ալ այ շնորհօք ան-
 մահ

Frag. Welche sind die geistlichen Werke der Barmherzigkeit?

Ant. Die geistlichen Werke der Barmherzigkeit sind folgende sieben: 1) Die Sünder straffen. 2) Die Unwissenden lehren. 3) Den Zweifelhaften recht rathen. 4) Die Betrübten trösten. 5) Das Unrecht mit Geduld leiden. 6) Denen die uns beleidigen, gern verzeihen. 7) Für die Lebendigen und Todten Gott bitten.

Frag. Welche sind die evangelischen Råthe?

Ant. Die evangelischen Råthe sind: 1) Die freywillige Armuth. 2) Die ewige Keuschheit. 3) Der beständige Gehorsam unter einem geistlichen Obern.

A n h a n g.

Von den vier letzten Dingen.

Frag. Welche sind die vier letzten Dinge?

Ant. Die vier letzten Dinge sind: der Tod, das Gericht, die Hölle, und das Himmelreich.

Frag. Was ist der Tod?

Ant. Der Tod ist die Trennung der Seele von dem Leibe.

Frag. Müssen alle Menschen sterben?

Ant. Alle Menschen müssen sterben.

Frag. Woher kommt es, daß alle Menschen sterben müssen?

Ant. Daß alle Menschen sterben müssen, kommt von der Sünde, welche Adam im Paradiese begangen hat. Hätte Adam nicht gesündigt, so wären wir

մահ մնացած պիլայինք . ուրեմն մահը մեղացը պատիժն է :

ՏԳ . Ինչ Բռն գիտնալու է դատարանին իսկանէ :

պի . Օրոն դիտնալու է . այսինքն թէ քն տրն մերջա-
մէն մէկ մարդուն հոգին զարատ իրեն մահունը
էտեանց պի դատէ . ու աշխրհիս վերջը զըզման-
գակ ժարդիլը . որոնք ամէնքը գերեզմաննուն յա-
րուծի պի առնուն , թէ հոգուն , և թէ մարմ-
նուն կողմանէ մէկումը պի դատէ :

ՏԳ . Սանտուր դատարանին մէջ հոգին ինչ Բռնի կէ
հանապի :

պի . Ես մանաւոր դատարանին ուժովը հոգին կամ
քաւարանը կի խրկըվի . կամ զըժոխքը կի կոր-
ծանվի . կամ շիտակ արքայութի կերթայ :

ՏԳ . Ինչ է քաւարանը :

պի . Վաւարանն է մէկ այնպէս տեղմը . ուրուիս
հոգըստանը կի քաշին զժամանակաւոր պատիժը
ան մեղքերուն համար , որոնց սէպը կենացը մէջ
չին ապաշխարիլ :

ՏԳ . Ինչ հոգըստանն կի խրկըվին քաւարանը :

պի . Եւրոն հոգըստանը քաւարանով կիպատժըվին ,
որոնք օր՝ թէպէտ այ շնորհացը մէջ մեռիլին ,
բայց ամէնը դէռ իրենց կենացը մէջ արած մեղ-
քերուն համար չին քաշիլ աստէնը զըզոր պա-
տիժը . և այնպէս այ արդարութենը պարտքնտէր
մնացիլին :

ՏԳ . Ինչ է դժոխքը :

պի . Դժոխքը է մէկ այնպէս տեղմը . ուրուիս դա-
տապարտեալքը յաւիտեան կի տանձըվին :

ՏԳ . Սէլ ինչն է կի իրժամնիլ դժոխքը :

պի . Եւրոն ամէնքը , որոնք օր մահացու մեղաց մէջ
կի մեռնին :

ՏԳ . Ինչ է արքայութիւնը :

auch dem Leibe nach aus Gottes Gnade unsterblich geblieben: der Tod ist die Straffe der Sünde.

Frag. Was ist von dem Gerichte zu merken?

Ant. Von dem Gerichte ist zu merken, daß Jesus die Seele jedes Menschen gleich nach dem Tode besonders, am Ende der Welt aber alle Menschen zusammen mit Leib und Seel richten werde.

Frag. Zu was wird die Seele in dem besondern Gerichte verurtheilet.

Ant. Die Seele wird in dem besondern Gerichte entweder in das Fegfeuer, oder in die Hölle verurtheilet, oder in den Himmel aufgenommen.

Frag. Was ist das Fegfeuer?

Ant. Das Fegfeuer ist der Ort, wo die Seelen zeitliche Straffen für die Sünden leiden, welche sie im Leben nicht abgüßet haben.

Frag. Welche Seelen werden in das Fegfeuer verurtheilet?

Ant. Die Seelen derjenigen werden in das Fegfeuer verurtheilet, welche ob sie zwar in der Gnade Gottes gestorben, dennoch wegen der im Leben begangenen Sünden der göttlichen Gerechtigkeit nicht genug gethan haben.

Frag. Was ist die Hölle?

Ant. Die Hölle ist der Ort, wo die Verdammten ewig gepeinigt werden.

Frag. Wer kömmt in die Hölle?

Ant. Derjenige kömmt in die Hölle, welcher in einer Todssünde stirbt.

Frag. Was ist der Himmel?

պի. Ընթացութիւն է ան էնէկ ու երջանիկ տեղը, ու
 րուխ ան ինքը զինքը կի ցըցնու երեսէ երես սըր-
 բերուն, ինչպէս իրեն ճշմարիտ ու հաւատարիմ
 ծառայիցը, պաշխելով իրենց ինչպէս անգին վարձք
 յատուկ ինքը զինքը:

հ. Որոնք են արժանի արհայուլէն էրլաւու:

պի. Նաքա ամէնքը, որոնք օր այ շնորհացը մէջ կի
 մէռնին. և իրենց արած մեղքերուն համար, կամ
 աստէնը, կամ անտէնը ուժէմ քաշկիկն զհար-
 կաւոր ապաշխարանքը, կամ պատիժը:

Ա. Ե. Ր. Զ.

Ant. Der Himmel ist der glücklichste Aufenthalt der Heiligen, wo Gott sich seinen treuen Dienern von Angesicht zu Angesicht offenbaret, und selbst ihren überaus grossen Lohn ausmachtet.

Frag. Wer kömmt in den Himmel?

Ant. Derjenige kömmt in den Himmel, welcher in der Gnade Gottes verstorben ist, und der, welcher die begangenen Sünden entweder in diesem, oder in dem andern Leben abgebüffet hat.

E N D E.

**Մէկքանի խօսակցութի մը. այսինքն ընկեր
ընկեր հետ զրուցելմը:**

Եւայրէն Խօսակցութի:

Erstes Gespräch.

() Ըհնեալ եղիցի յիտու
քրիստոս:

Gelobt sey Jesus Chris-
tus.

Բարի լուս քումնցը:

Guten Morgen Ihnen.

Հնորհակալ իմ:

Sage Dank.

Ըստոր հանկիլիս:

Wie haben Sie geruhet?

Ըյ փառք աղէկ:

Gott lob; recht gut.

Սախնամ, թէ անգան
եղիլինք:

Wir sind vielleicht zu spät
aufgestanden.

Ինչի. գէց գէռ ութը չի
զարկի:

Warum? es hat ja noch
nicht achte geschlagen.

Ու ինչ, դուն ութնին
շգօլան կերթաս:

Was? und du gehest um
achte in die Schul?

Հապա եր. վարպետնալ
անժուամը կուգայ:

Wann denn? der Schulmeis-
ter kommt ja auch um
diese Zeit.

Հա՛ տարը տըղաքը ալ ա-
ռաջ պէտք օր երթան:

Ja ja; aber die Kinder
müssen früher gehen.

Համպար տալու. ես գի-
տիմ զհամպարս:

Warum? erwann die Lek-
zion aufzusagen? ich kan
meine Lekzion schon.

Եւրաս պերենայ. չնւստ
չնւստ, զէ կուգայ վար-
պետը:

Es wird sich bald sehen las-
sen; geschwind, laffet
uns eilen, der Schulmeis-
ter kommt.

Երկրորդ խօսակցութիւն:

Բնկեր, եկ՛ քովս
նիստ:

Բնիկ
Օր մէկըս զմէկալը սոր-
վեցնունք:

Իժով բռատի:
Դու ինչ կի սորվիս:

Ես կապէլու կի սորվիմ:
Ուրո՞ւն կի կապիս հիմպիկ:
Ես էրէսին վրայ:

Նայէ՛, ինչ օր չիաիս
նայ, հարցո՛ւ:

Բնորը խօսեցնում զաս:
Օգրերը վանկէ վնկ կապէ:

Եւլ՛ ինչ ծանրը կէրթայ
լիզուդ:

Ես պղպէս սորված իմ:
Նա թողվէ՞ ադ խուծած

սորվուորէդ:
Գահտ պանիմ:

Երրորդ խօսակցութիւն:

Խօսողէ ինծի զսի գրի-
չը:

Ունիս պրիչ:
Ունիմ, տարը գուլ է:

Տուր ալ սուրը:
Ուսգի՞ առնում:

Ուզէ՞ մէկնի վորին մօտէն:

Зweytes Gespräch.

Freund! komm, und setze
dich neben mir.

Warum?
Damit einer dem andern
lehre.

Ganz gern.
Was lehrnest du izt?

Buchstabieren lehre ich.
Wo buchstabierest du izt?

Auf dieser Seite.
Gieb acht, und frage fleiß-

ig was du nicht kannst.
Wie soll ich dieses lesen?

Buchstabiere.
Pfui! wie hart geht es dir

mit der Zunge!
Ich bin es so gewöhnet.

Ja, man muß sich aber das
von abgewöhnen.

Ich werde mich darum be-
fleissen.

Drittes Gespräch.

Schneide mir diese Fe-
der.

Hast du ein Federmesser?
Ja, aber es ist stumpf.

Gieb ein schärferes her.
Woher soll ichs nehmen?

Entlehne es von Jemanden.

Հասա՛ն կի բերիմ . խոր-
դէ՞ իրմովը :

Հաստ անիմ զգրիչը , թէ
բարակ :

Մէշտէղն կուզիմ :

Իերմէ՛ թանաք :

Հաստ հօս է կամդարը :

Իեր թուղթ ալ :

Հաստ անալ հօս է :

Ինտո՞ր կի պրտիտ տի
թուղթը :

Ես չունիմ օղկալը :

Ինչ կուզես , օր գրիմ :

Գրէ՛ զայբնդիմդան :

Թէ դունալ կուզես էտէ-
վանցս գրելու :

Ենոր համար կի խնդրիմ ,
օր օրինակ ըլայ ինծիկ :

Ելէս սերտ սերտ օրինկէ :

Ենտոր կուզես , անպէս
պանիմ :

Չորրորդ խօսակցութիւն :

Արձու շնչիկ :

Գօշան :

Հիմպի ո՛ւն աւտէս չուտ
կէրթաւ :

Տուն :

Ինչ պանիս տունը :

Բստօլ ալ փռիմ :

Siehe da eins ; schneide
damit.

Willst du sie grob , oder
fein ?

Ich will sie mittelmässig.

Gieb Dinten her.

Siehe da das Dintenfaß.

Gieb auch Papier her.

Hier ist auch das Papier.

Wie sehr schlägt dieses Pa-
pier durch !

Ich habe kein anders.

Was willst du , daß ich
schreibe ?

Schreibe mir die Buchsta-
ben vor.

Willst du sie mir etwann
nachmachen ?

Eben darum bitte ichs ; um
eine Vorschrift zu haben.

Schreibe es also oft ab.

So , wie du willst , werde
ichs thun.

Viertes Gespräch.

Wo bist du gewesen ?

In der Schul.

Und ist , wo eilest du hin ?

Nach Haus.

Was wirst du zu Haus thun ?

Den Tisch aufdecken.

Ետէս

Ետէս կանուխ կո՛ւտիր :
Կանուխ , զէ բան ունի
մաման :

Ինչ ատէս մեծ բաներ
ունի :

Թողմէ ես կերթամ բանս,
բարով :

Բարով երթաս :

Հինգերորդ խօսակցութիւն :

Ե ուն տղայ իս , ու դէռ
չիտիս , թէ եր ըստօլ
կի նստիս նա , ընտոր
պէտք է , օր ժաժիս :

Եման օր տղայիմ , ու դէռ
չիտիմ : Բայց մեծ
շնորհք պանելիր , թէ
օր զիս տտոր մօտ սոր-
վէցնուիր նայ :

Իժով ըռատի , միայն սի-
րով մտիկ անիս :

Ուրեմն նայէ , որ առջի-
մէկուտալ օղունկվըներդ
չէպառ ըլան :

Օձէնվըներդ էտե ըլմա :
Ենոր էտեանց աղօթք արա :
Բստօլը հարկեոր նիստ :

Նայիս , օր առջինը չիլաս
լօղմա հանէլու :

Esset ihr dann so früh ?

Ja ; weil die Mutter zu
thun hat.

Was für grosse Geschäfte
hat sie ?

Laß mich gehen ; lebe wohl.

In Gottes Namen.

Sünstes Gespräch.

Du bist noch klein , und
weist nicht wie man sich
beym Tische betragen
muß.

Es ist wahr , ich bin klein
und weiß es noch nicht ;
du wirst mir aber eine
besondere Gnade erwei-
sen , wenn du mich dazu
unterrichten willst.

Von Herzen gern ; nur hö-
re mich fleissig an.

Also : erstlich reinige die
Nägel.

Darnach wasche die Hände.
Dann verrichte das Gebet.
Darnach setze dich hübsch
nieder.

Seu nicht der erste im Es-
sen.

Օչ առաջ կցիս դուն
խմելու :

Բստօլը արմենկնուտ վե-
րայ մընկից . հապա շի-
տակ նիստ :

Եբ կուտիս նա, չաթը
թէլէնը չուտիս :

Օչ եբ կի խմիս նա, ձան
հանէլէնը խմիս :

Թէիսուն զգիմացիդ լող-
ման առնուս . ու չէ
ընտրալէլէնը :

Եբ կուտիս նա, զաչվընե-
րըդ դիուզդիհ մի թալլտի :

Եռաջ քանց թէ խմիս,
նա զգերանդ սէրվէթով
զըբէ, ու չէ ձէռօք :

Չմատվըներդ չիլզդիս
ստօլը :

Ինչալ օր դիմացդ կառ-
նուս, նա դանկով կտրէ,
ու չէ ձէռօք :

Նայիս, օր աւտէլէնը չի
լօղնիս զգերանդ, զմատ-
վըներդ սերտ սերտ զըր-
բտիս :

Չքիթդ ըստօլը շատ չի
փորփըրիս :

Սուստ նստիս ստօլը . ին-
չուրի մարդ իքմը չի
հարցընու քէղի նա, չի
զուլցիս :

Trink auch nicht zuerst.

Steuere dich nicht auf den
Ellenbogen, sondern sitze
aufrecht.

Esse nicht zu heißhungrig
beym Tische.

Trinke auch nicht allzu bee-
gierig.

Nimm, was dir am nächs-
ten ist, ohne Wahl.

Beym Essen werffe die Aus-
gen nicht hin und her.

Ehe du trinkst, wische den
Mund ; nicht aber mit
der Hand, sondern mit
dem Serviet.

Hüte dich beym Tisch von
Fingerleckten.

Alles was du nimmst, schneide
mit dem Messer, und
nicht mit der Hand.

Beschiere den Mund nicht
und wische die Finger öf-
ters ab.

Grüble nicht in der Nase.

Sitze still, und schweige so
lang, bis man dich fra-
get.

Եւելօրք չուտիս, օչ խմիս,
քանց ինչխար օր փառքդ
կի տանի :

Եբ ուժէ կիշտացիլիս նա,
հարկեոր վերել : ու
փառք տո՛ւր նոյ :

Իտե ծնողացդ ձեռքը
պաքնէլով շնորհակալ
եկօ :

Սէյեհէր Խօսուցիւն-Ը :

Ի՞նչ ունիս գաշգաշիդ
մէջ :

Ուտէլու հացին ետե :

Ես օչ իբրնա չիմ բերի
հետ :

Հապա ետե ինչ պուտիս :

Պի գնիմ ինծիկ մէկ զե-
մլմը :

Նա ունի՞ս պան :

Ունիմ մէկ կրէյցարմը :

Սօ՛վ տըվիլէ քեզի :

Եթան :

Եղէկ աթա ունիս :

Հապա զքու աթան աղէ-
կը չէ :

Եյնպէս բսկոջիթ է օր,
պի սիրէի օղկայ աթայ
ունէնալու :

Ի՞նչ կի դուրուցիս գուն.

Esse und trinke nicht mehr,
als nur soviel dir von-
nöthen ist.

Wenn du satt bist, stehe
auf und sage Gott dem
Allerhöchsten Dank.

Dann küsse deinen lieben El-
tern die Hand, und be-
danke dich fürs Mittage-
mahl.

Sechstes Gespräch.

Was hast du in der Tas-
sche?

Meine Tausen.

Ich hab nichts gebracht.

Was wirst du denn essen?

Ich will mir eine Semmel
kauffen.

Hast du aber Geld?

Ja, ich hab einen Kreuzer.

Wer hat dir ihn gegeben?

Mein Vater.

Du hast einen guten Vater.

Wie? und dein Vater ist
nicht eben so gut?

Er ist allzu geizig; ich
möchte einen andern ha-
ben.

Was redest du? ist dies die

առ է հարկէքը ու սէ-
րը աթայիդ վրայ :
Հապա ամէնը գէշ կի բռ-
նէ զիս , ու չիտայ օջ-
մէկ պաննը ընծիկ :
Գէշ պի բռնէ , զէ խու-
ծածն իս :

Ու ինչ է . բէսէմնէյ դուն
ալ աղէկն իս քանց զիս :
Ես զիս չիմ գովի , հար-
ցու մամային :

Ehrfurcht und gehbrige
Liebe gegen die Eltern ?
Ja , aber er bestraft mich
immer , und giebt auch
keinen Pfening her.

Hoffentlich wird er dich be-
straffen , weil du zu
schlimm bist.

Was ? bist du etwan fröm-
mer als ich ?

Ich lobe mich nicht ; wenn
du willst , so frag die
Frau Mutter.

ԱՆՆԵՐ զանազան բաներոց :

Աստուած .	Gott.	Կայեր .	die Augenlieder.
Ածութիւն .	die Gottheit.	Ժարթիչ .	die Wimper.
Առ երրորդութի .	die heilige Dreyfaltigkeit.	Օսկըներ .	die Augenbraune.
Ածայիւն բնութի .	die göttliche Natur.	Արարսուիք .	die Thräne.
Ածայիւն անձը .	die göttliche Person.	Անկաշ .	das Ohr.
Հրեշտակ .	der Engel.	Քիթ .	die Nase.
Սարդ .	der Mensch.	Պինչ .	die Nasenlöcher.
Հոգի .	die Seele.	Պրրունկ .	die Lefze.
Միտք .	der Verstand.	Բերան .	der Mund.
Կամք .	der Willen.	Լիզու .	die Zunge.
Սարմիս .	der Leib.	Ժուրք .	der Speichel.
Անդամ .	das Glied.	Էրաց .	der Zahn.
Կաշի .	die Haut.	Լիւտերք .	das Zahnfleisch.
Միս .	das Fleisch.	Միրուք .	der Bart.
Երակ .	die Ader.	Պէսեր .	der Knebelbart.
Օսկոր .	das Beiß.	Դունչ .	das Kinn.
Օղուղ .	das Hirn.	Աղ .	der Hals.
Գլխ .	das Haupt.	Գափա .	der Nacken.
Սաղ .	das Haar.	Խոշակ .	die Gurgel.
Խափայ .	die Hirnschale.	Կուշա .	der Knopf.
Երես .	die Gestalt.	Սա .	die Schulter.
Ճակատ .	die Stirne.	Աթիտակ .	die Achsel.
Աչք .	das Aug.	Ժու .	der Arm.
		Արմունկ .	der Ellbogen.
		Ձեռք .	die Hand.

Բուր . die Faust.
 Կամ . der Finger.
 Բութ . der Daum.
 Օղակ . der Nagel.
 Կրծք . die Brust.
 Կրծիկ . der Rücken.
 Օխ . die Brustwarzen.
 Օնդ . der Busen.
 Կուշտ . die Seite.
 Կող . die Rippe.
 Փոր . der Bauch.
 Պորտ . der Nabel.
 Եղբ . das Eingeweide.
 Սիրտ . das Herz.
 Թոք . die Lunge.
 Կամփք . der Magen.
 Լիերդ . die Leber.
 Փրժեղ . das Milz.
 Պարիսպ . die Nieren.
 Բուշտ . die Blase.
 Ջրիկ . der Harn.
 Եղբ . der Dreck.
 Եղտ . die Hüfte.
 Պեր . der Arsch.
 Վան . der Fuß.
 Օւնիկ . das Knie.
 Սրունկ . das Schienbein.
 Կրունկ . die Ferse.
 Ուղից տապանք . die Fuß-
 sohle.
 Տոշ . das Haus.
 Գուր . die Thüre.
 Չարձա . das Fenster.

Գոշ . der Ofen.
 Սոփ . der Tisch.
 Կամփք . das Diutensaß.
 Գրիչ . die Feder.
 Թանիք . die Dinte.
 Նիւախ . die Kerze.
 Նիւախալ . der Leuchter.
 Քիւնիչ . die Lichtscheer.
 Ետն . der Stuhl.
 Տալան . das Bett.
 Բըշարեք . der Kasten.
 Պատկեր . das Bild.
 Սրճաթ . die Uhr.
 Տալախ . der Stock.
 Թուր . der Degen.
 Կլիեղա . die Flinte.
 Բիւղոլ . das Pistol.
 Եւսիկ . der Bratspieß.
 Պոչ . der Topf.
 Բըշունի . die Kiste.
 Օֆունի . das Teller.
 Թէփի . die Schüssel.
 Գանիկ . das Messer.
 Գուրգա . die Gabel.
 Եւսիկ . das Salzfaß.
 Գանիկ . der Becher.
 Բըշունի . das Tischtuch.
 Կերպ . das Serviet.
 Զաւ . das Brod.
 Եւ . das Salz.
 Գին . der Wein.
 Բրախ . der Brandwein.
 Փիւղ . das Bier.

